VAŽECKÉ NOVINY

SPRAVODAJCA OBCE VAŽEC • DECEMBER 2013 • ROČNÍK 5 • ČÍSLO 4

ZDARMA

Betlehemská hviezda

V tretiu adventnú nedeľu sa naša kinosála rozozvučala tónmi ľudových piesní v spoločnom programe detského folklórneho súboru Cindruška a folklórnej skupiny Stráne „Betlehemská hviezda“ s podtitulom „V kúdeľnej izbe vo Važci“.

Viac na 16. strane

Tanečné úspechy doma i v zahraničí

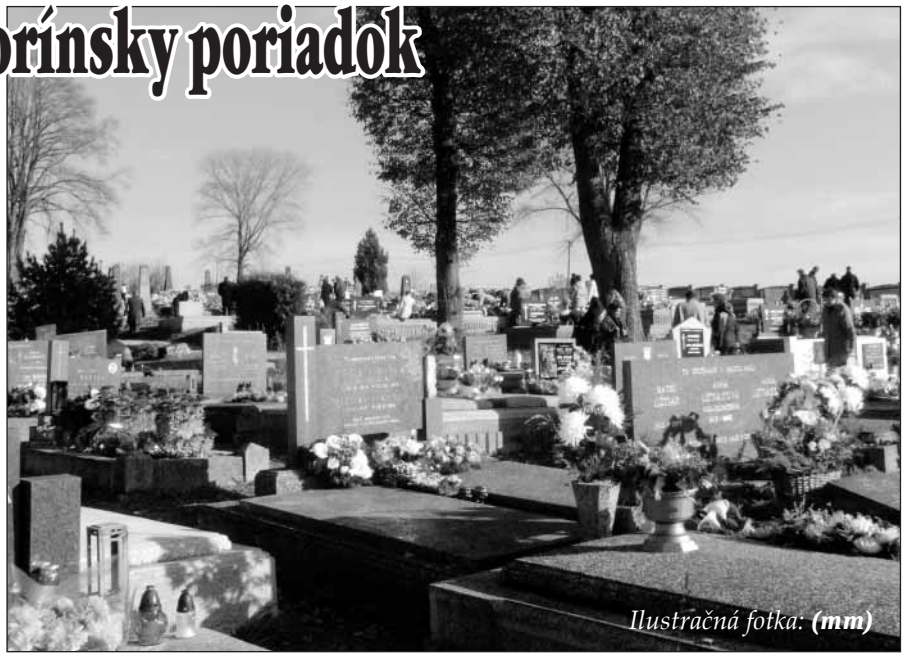
Netancuje síce folklór, ako by si asi väčšina z nás v spojitosti s Važcom pomyslela, ale zato v modernom tanci patrí nielen medzi slovenskú, ale dá sa povedať, že i európsku špičku. O Denise Šeďovej *(na fotke hore vpravo)* a jej vzťahu k tancu sme už v obecných novinách písali (č. 3/2010). Na konte má už rôzne tituly z domácich i svetových súťaží. Nedávno si na konto pripísala ďalšie príjemné umiestnenia.

Viac na 10. strane

Prichádza čas, čo až k duši preniká,
jemne vábi vôňou ihličia a sviec,
čas, keď v hrdlách zvoní
rolničiek krásny smiech,
čas, keď láska zmýva všetok hriech.
Vianočný sen, vianočné priania,
splnia sa len ak budeš veriť v dobro
v ľudských dlaniach.
Nech vás láska stráži, veď Vianoce sú čas,
keď by mala jasne žiariť v každom z nás.

Želáme Vám všetkým,
svet plný lepších chvíľ aké boli predtým,
Nech vás stráži anjel, veď Vianoce čas sú,
čo krajšie chvíle do vášho srdca prinesú.

Aktualizovali cintorínsky poriadok

Ilustračná fotka: **(mm)**

Schválením dodatku k prevádzkovému poriadku pohrebiska sa upravili ceny nájmu za hrobové miesta i poplatok za použitie chladiaceho zariadenia v dome smútku.

Poplatok za minimálnu tleciu dobu, ktorá je stanovená na 50 rokov, je po novom 0,66 € za rok za jedno hrobové miesto, teda 33 € za 50 rokov. Za dvojhrob je poplatok dvojnásobný a predstavuje čiastku 1,32 € za rok, čiže 66 € za 50 rokov. Poplatok za urnové miesto je stanovený na 0,50 € za rok, v prepočte na 50 rokov je to 25 €.

Oproti doteraz platnému poriadku sa poplatky za hrobové miesta (jedno a dvojhrob) nepatrne znížili (zaokrúhlením na celé desatiny eur nadol), zvýšil sa len poplatok za urnové miesto z 0,33 € za rok na 0,50 € za rok, pričom na jedno urnové miesto je za tento poplatok možné umiestniť viac urien (bez zmeny poplatku). Všetky uvedené ceny platia pre občanov, ktorí majú trvalý pobyt na území obce. Poplatok za použitie chladiaceho zariadenia v dome smútku je stanovený na 15 € jednorazovo. Obec chce zavedením tohto poplatku aspoň čiastočne pokryť náklady na prevádzkovanie domu smútku. Výdavky na elektrickú energiu a správcu sa ročne pohybujú zhruba na úrovni 3600 € a navyšujú sa o rôzne údržbové práce. Pri priemernom počte 30 pohrebov ročne by obec na poplatku vyinkasovala 450 € (doteraz bol príspevok dobrovoľný a jeho výška sa pohybovala vlani napr. na úrovni 300 €, v tomto roku dobrovoľné príspevky ešte viac klesli.) Zvyšné náklady budú naďalej hradené z obecného rozpočtu. Výška poplatku bude aktuálna po schválení Vyšším územným celkom Žilina, pretože ide o tzv. regulovaný poplatok. V žiadosti o schválenie musí obec doložiť aj ekonomickú analýzu nákladov, pretože poplatok nesmie prekročiť skutočné náklady na prevádzku. **(mm)**

Opravy v nájomných bytoch zaplatia nájomníci

Nájomníci v obecných bytoch si budú opravy v byte platiť sami. Doteraz závady súvisiace s používaním nájomných bytov odstraňovala obec na svoje náklady. V zmysle novej legislatívy táto povinnosť prechádza na samotných nájomníkov.

Ak sa napríklad doteraz v nájomnom byte pokazila plynová pec, zvonček, peniaze na opravu šli z obecného rozpočtu. Od 1. januára 2014 začne platiť nové všeobecne záväzné nariadenie, kde sú presne zadefinované opravy, ktoré už obec platiť nebude. Závady sú rozdelené do desiatich kategórií a týkajú sa sanity (umývadlá, drezy, záchody, batérie, sifóny, tesnenia...), elektrických zariadení (vypínače, poistky, zásuvky, svietidlá...), sporákov, varičov, radiátorov, či ohrievačov (horáky, platničky, káble, termostaty, nátery), ale aj okien, dverí, podláh, či kuchynskej linky (kľučky, schránky, zámky, zasklievanie okien...). Pri tridsiatich dvoch bytoch ročné náklady na rôzne opravy narastú na nezanedbateľné čiastky. Za rok 2013 doteraz obec zaplatila za rôzne opravy v jednotlivých bytoch spolu zhruba 1 000 €.

Okrem toho sú nájomníci povinní tvoriť fond údržby a opráv, ktorý sa použije na rozsiahlejšiu údržbu alebo rekonštrukciu nájomných bytov a spoločných nebytových priestorov. Medzi takéto pravidelné údržby hradené z fondu opráv patria napríklad revízie hasiacich prístrojov, komínov, bleskozvodov, elektrickej inštalácie alebo plynovodu. **(mm)**

Ilustračná fotka: **(mm)**

Pridelenie dotácie z rozpočtu má presné pravidlá

Na novembrovom zastupiteľstve sa poslanci zaoberali aj návrhom nového Všeobecne záväzného nariadenia o podmienkach poskytovania dotácií z rozpočtu obce. Podľa pravidiel, ktoré začnú platiť od 1. januára 2014, obec môže poskytnúť dotáciu právnickej alebo fyzickej osobe, ktorých je zriaďovateľom (na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme a v prospech rozvoja obce), ale tiež podnikateľom, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území obce alebo tu pôsobia.

Dotáciu je možné poskytnúť na všeobecne prospešné služby i verejnoprospešné účely. Patrí sem napríklad poskytovanie zdravotnej starostlivosti, sociálnej a humanitárnej starostlivosti, tvorba a rozvoj kultúrnych hodnôt, vzdelávanie, telovýchova, ochrana životného prostredia, vedecko-technické alebo informačné služby a podobne.

Žiadateľ o dotáciu musí spĺňať niekoľko podmienok – nesmie byť v likvidácii alebo konkurze, nesmie mať nedoplatky na miestnych daniach a poplatkoch a nesmie mať ani iné dlhy voči obci.

Žiadosť o dotáciu je potrebné predložiť obci do 31. októbra a poskytnutá bude až v nasledujúcom kalendárnom roku.

Dotácia sa poskytuje vždy na konkrétny účel a obec má právo vykonať kontrolu jej použitia. Ďalšie detaily poskytovania dotácií sú špecifikované vo VZN, ktoré nájdete aj na internetovej stránke obce. **(mm)**

Zmeny v poslaneckých odmenách

Obecní poslanci v novembri schválili nové zásady odmeňovania. Pribudli v nich možnosti zvýšenia odmien, ale aj možnosť vzdania sa odmeny.

Mimoriadnu odmenu môže poslanec dostať v prípade, ak splní mimoriadne náročnú úlohu. Návrh na takúto odmenu predloží starosta alebo iný poslanec a o samotnom poskytnutí odmeny a jej konkrétnej výške rozhodne zastupiteľstvo hlasovaním. Podľa rovnakých pravidiel možno mimoriadnu odmenu poskytnúť aj zástupcovi starostu.

Poslanci majú nárok aj na náhradu cestovných výdavkov, ktoré im vzniknú v súvislosti s výkonom funkcie poslanca alebo člena komisie. Odmeny za výkon poslaneckej funkcie je však možné aj krátiť alebo neposkytnúť vôbec. Odmena pre poslanca sa zníži na polovicu vtedy, ak nie je prítomný na rokovaní viac ako polovicu času jeho trvania. Každý poslanec sa po novom bude môcť vzdať svojej odmeny, ak to písomne zdokumentuje.

Výšky poslaneckých odmien zostali nezmenené. Za každú účasť na zasadnutí zastupiteľstva dostáva poslanec odmenu 16,60 €, za účasť na zasadnutí obecnej rady 6,64 €. Predseda komisie dostáva za zasadnutie komisie a jej riadenie 13,28 €, členovia komisie 6,64 €. **(mm)**

Fond sociálneho rozvoja

Európsky sociálny fond

ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNA INKLÚZIA

Ukončenie projektu

K 30. novembru obec ukončila tretiu etapu projektu na „Zlepšenie životnej situácie rómskej komunity". Terénnu sociálnu prácu vykonávala pracovníčka Martina Šeďová a asistentka Daniela Šeďová. Projekt bol financovaný cez Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Fond sociálneho rozvoja. Jeho celková hodnota bola 37 244,86 €, finančná spoluúčasť obce predstavovala čiastku 1 537 €.

Seniori pri jedličke

Dvanásteho decembra zorganizovala miestna organizácia Jednoty dôchodcov tradičné predvianočné posedenie pri jedličke v kinosále. Aj keď bol pre hostí pripravený milý kultúrny program detí zo základnej a materskej školy, občerstvenie i malé darčeky – kalendár a perníčky, pozvanie prijalo neveľa seniorov.

Príjemné decembrové popoludnie spestrilo i vystúpenie speváckej skupiny Jednoty dôchodcov a príhovor zastupujúceho starostu Zdena Barániho. Medzi hosťami bol aj evanjelický farár Jaroslav Otepka a katolícky farár Cyril Hamrák. Obaja duchovní sa tiež prihovorili prítomným s myšlienkami o pravom význame Vianoc. **(red)**

Obecné vysielanie

Aj v druhom polroku sme pre vás pripravili obecné vysielanie zo zostrihov z rôznych kultúrno-spoločenských akcií. Tentokrát sa môžete tešiť na pripomienku výročia príchodu Cyrila a Metoda na naše územie v evanjelickom kostole, vystúpenie evanjelického spevokolu pri vodnej nádrži Neznáma, oslavy 90. výročia založenia poľovníckeho združenia Kriváň, prijatie jubilantov, október – mesiac úcty k starším, vernisáž rezbára Milana Bocku, či záznamy z vianočných akcií.

Premiérovo si zostrih môžete pozrieť 3. januára 2014 od 18:00 hod. a v repríze 5. januára od 15:00 hod. na programe TA3.

Stavebný ruch na cirkevno-zborovom majetku

V roku 2013 sa nám podarilo zrealizovať viacero stavebných úprav na cirkevnozborovom majetku.

Azda najdôležitejšie bolo odizolovať budovu fary od vlhnutia jej múrov a následného plesnivenia a opadávania omietky. Práve z dôvodu ťahania sa vlhkosti zo zeme bol vlastne aj sokel stále nedokončený, a to možno aj 50-60 rokov. Teraz je už kompletne dokončený.

Ďalej bolo treba čosi robiť so starým oplotením, ktoré sa pomaly ale iste rozpadávalo. Preto sme sa rozhodli na zasadnutí zborového presbytéria namiesto plátania starého plota tento zvaliť úplne a postaviť nanovo. Myslíme si tiež, že sa nám snáď podarilo novým oplotením splniť okrem funkčnej úlohy aj úlohu reprezentačnú, keďže nový pekný plot dotvára aj cele široké okolie.

Po tretie: vyvstala pred nami ďalšia nenaplánovaná úloha - bolo nutné opraviť chodníky, (do zborového domu, na ulicu...), najmä preto, že po výkope kanalizácie boli staré chodníky na viacerých miestach prerušené. Namiesto plátania bolo jednoduchšie vybudovať chodník nanovo. Veríme, že tento nový chodník nám teraz poslúži aj do ďalších rokov, či desaťročí. Budú ho môcť užívať členovia i nečlenovia nášho cirkevného zboru.

Ďalšia dôležitá a potrebná investícia bolo ošetrenie a nový ochranný náter strechy na fare. V ďalšej etape plánujeme ošetriť a natrieť aj strechu nášho prekrásneho kostola. Toto však bude náročnejšia práca ako na farskej budove, pretože vyžaduje pracovníkov so „štempľom" prác vo výškach, teda ľudovo "horolezcov".

Ako piata väčšia úloha bolo vybudovať parkovisko pred farou, keďže často prichádzajú ľudia ku krstu, či sobášom na autách. Takto sa pridalo viac parkovacieho miesta pre 2-3 autá.

Toto je stručný sumár prác uskutočnených v roku 2013, a myslíme si, že na jeden rok je toho, vďaka Bohu, dosť. Podarilo sa nám to vďaka stavebnej firme Ľudovíta Renka, vďaka „strechárom" Ľuboslava Kleina a tiež patrí vďaka ochotným presbyterom - kurátorovi J. Bartkovi, kostolníkovi O. Pafkovi, ochote kantora J. Rysuľu, a ďalších nemenovaných presbyterov, či mnohých iných ochotných členov cirkevného zboru. Všetko, čo sa podarilo zrealizovať v tomto roku, má a bude mať prospech a dosah pre celú cirkevnú či obecnú postpolitosť, pretože bude slúžiť po mnoho rokov, či našej evanjelickej verejnosti pri rozvíjaní cirkevno-zborového života, ale rovnako to prispeje ku skultúrneniu života všetkých obyvateľov Važca. **(jo)**

Zmodernizujú zariadenie

Do konca roka by malo v základnej škole, materskej škole, jedálni i školskom klube pribudnúť nové vybavenie. V základnej škole to budú nové skrine a policové skrinky do tried. Škôlkari sa môžu tešiť na nové šatňové skrinky aj šatňové skrine pre učiteľky (nové už majú aj skrinky v „kúpeľni") a obnoví sa aj inventár v školskej jedálni. Po kompletnom obnovení kuchyne tu pribudnú aj nové stoličky a stoly. Deti navštevujúce školský klub budú mať k dispozícii novú pohovku, skrinky, televízor a CD a DVD prehrávač. Na modernizáciu sa použije 8358 € z obecného rozpočtu, ktoré sa ušetrili počas roka na prevádzkových nákladoch škôlky, jedálne a školského klubu a výdavky v základnej škole vo výške 4 800 € uhradí škola z vlastného rozpočtu. **(mm)**

Foto: ***archív CZ***

Bilancia pracovných aktivít v roku 2013 v Rímskokatolíckej farnosti Važec

Rok 2013 bol pre Rímskokatolícku farnosť Važec veľmi úspešný. Pre množstvo aktivít môžem konštatovať, že sa nám podarilo vykonať veľa potrebnej práce, za čo nech je pochválený Pán. Hoci sme vo Važci v menšine, zápal a chuť do práce nám nechýbala.

Hneď po zime sme začali s dokončením Domu prijatia, kde sa vymaľovalo, urobili podlahy, zariadili kúpeľne a spustilo sa kúrenie na drevo. Veľkým finále bolo zariadenie novostavby nábytkom, čo jej dalo nový život a mohla sa začať používať.

Začiatkom leta sme napojili na miestnu kanalizáciu tri budovy. Diecézne centrum pre mládež, Dom prijatia a Farský úrad. Za pomoci veriacich, dobrovoľníkov a bohoslovcov z Kňazského seminára biskupa J. Vojtaššáka v Spišskej Kapitule sme všetko urobili vo vynikajúcom čase a svojpomocne. Po inštalácii kanalizácie prišla na rad strecha farského úradu, ktorej starý náter už nevyhovoval a tak sme pristúpili k jeho obnove. Po namaľovaní strechy sme spolu s mládežou natreli oplotenie okolo Diecézneho centra.

To najhlavnejšie a zároveň najťažšie však prišlo na záver. Rozhodli sme sa urobiť nové schody, ktoré od budovy Diecézneho centra vedú ku Kostolu Klaňania sa troch Kráľov. Budovalo sa po etapách. Tou prvou bola demolácia starých betónových schodov, ktoré boli v dezolátnom stave. Majstri tesári potom urobili šalovanie a začiatkom

júna sme pripravenú formu zaliali čerstvým betónom. Po jeho vyzretí prišla na rad dlažba a zábradlie okolo schodiska. Ako keby toho nebolo dosť, po dlhšom čakaní na dodávku dlažby sme sa rozhodli do konca jesene vybudovať tak veľmi potrebný chodník, ktorý od farského úradu cez obe budovy - Diecézneho centra a Domu prijatia - vedie až ku kostolu. Hoci sa zdalo, že urobíme len malú časť, počasie prekvapilo, a tak sa mohol celý chodník úplne dokončiť. Kým prišli tuhšie mrazy, všetko bolo na svojom mieste. Bol to naozaj požehnaný rok. Katolícki veriaci z Važca môžu mať úsmev na tvári. Ďakujem všetkým, ktorí sa zaujímali, pomáhali a pracovali na zveľadení prostredia a našich cirkevných budov. Ďakujem všetkým, ktorí pomáhali finančne, obzvlášť našim sponzorom a dobrodincom. Podotýkam, že všetko, čo sa dalo, sme robili svojpomocne, o to viac si to budeme vážiť. Želám našej farnosti veľa takých požehnaných rokov.

Mgr. Cyril Hamrák,
správca farnosti
Foto: **archív farnosti**

Ján Ilavský - Podkrivánsky „obyčajný“ básnik

Uplynulo už neuveriteľných 30 rokov od chvíle, keď nás navždy opustil ľudový básnik , Ján Ilavský – Podkrivánsky. S jeho menom v histórii našej obce je spojené založenie folklórnej skupiny, evanjelického cirkevného spevokolu a veľa básničiek, ktoré ľahko a vzletne písal popri svojej práci roľníka. Tematika básní bola rôzna - najmä v nej dominovala príroda, vzťah k rodnému Važcu, k jeho histórii a jeho duchovnej kultúre. Bol veľmi sčítaný, vždy pri návšteve sme ho našli začítaného v nejakej knihe, najviac však miloval a obdivoval velikána svetovej literatúry Dostojevského, či Tolstého.

Radi sa u nich zastavili pravidelne také osobnosti ako etnograf Karol Plicka, muzikológ Pavol Tonkovič, etnografka Ľuba Pavlovičová – Baková. Boli susedmi Jána Hálu, ktorý sa s nimi zoznámil pri prechádzaní dedinou, kedy Ilavský s manželkou viezli domov fúru zbožia v rebrinovom voze. Bol kurátorom ev. a. v. cirk. zboru dlhé roky. Na stretnutia s Karolom Plickom takto spomínal:

„Karol Plicka chodieval do Važca každý mesiac aj tri razy. Mal tu bohatú žatvu - zapisoval, fotil, komentoval – aj takto: Važťania, vy ste šťastní, máte Kriváň, Váh, jaskyňu, Hálu, Rysuľu, Havránka a – šťuchol ma do boku – Podkrivánskeho, a ešte koľkých menej známych, ktorí tvoria tento obrovský arzenál osobností obce. Stále je čo obdivovať- tá farba hlasov važeckých trávnic je úchvatná. Nie nadarmo sa spomína v liptovských análoch: keď chýrny huslista Piťo-cigán nevedel, čo má zahrať pánom, išiel do Važca, keď sa lúky kosili, ľahol si do trávy a poležiačky s uchom na zemi počúval spev važeckých žien- hrabačiek. Potom pánom v Mikuláši vyhrával, čo počul, mal dobrý sluch. A potom - je tu jedinečný kroj, vlastnoručne vytvorený, nemá páru na Slovensku. Toto bohatstvo svedčí o nevšednom talente tohto podkrivánskeho ľudu.“ Pamätám, keď zomrel, bol 23. september roku 1983, pekný jasný deň, pohreb bol v nedeľu, a vtedy bolo dažďivé, upršané počasie, chladno, a nasledujúci deň bol opäť pekný.

V jeho tvorbe sa nachádzajú aj pranostiky, z ktorých aspoň niektoré ponúkam:

- Od Anky chladno zaránky.
- September – z poľa ber.
- Na Martina kudolí sa z komína.
- A ty na tú Katarínu schovaj sa len pod perinu.
- Ak v decembri mrzne, sneží , úrodný rok za ním beží.

V našom Obecnom literárnom múzeu máme jeho básne, má tu dôstojné miesto. Jeho osobitný talent svedčí o tom, že písať nemusia len školení spisovatelia a básnici, ale aj prostý človek, ak má bohatú poetickú dušu, ako náš ľudový básnik. Miestny odbor Matice slovenskej položil veniec na jeho hrob a krátkym kultúrnym programom si pripomenul túto postavu našej miestnej kultúry. Aj takto chceme prispieť k ochrane a zachovaniu duchovného dedičstva našej – zatiaľ ešte - rázovitej obce.

Mgr. Margita Hybenová
predsedníčka MO MS

Blahoželáme jubilantom

Najstarším občanom, ktorí v druhom polroku 2013 oslávili okrúhle životné jubileá, zablahoželal osobne i starosta obce na tradičnom prijatí jubilantov, ktoré sa uskutočnilo 30. novembra v obradnej miestnosti obecného úradu. Z 21 pozvaných jubilantov sa slávnosti zúčastnilo deväť. Program opäť pripravil Michal Kapasný s hudobno-recitačnou skupinou.

Krásnych 90 rokov oslávili

Mária Matejbusová	Tatranská 729
Anna Pastuchová	Nábrežná 856

85 rokov sa dožili

Mária Feriancová	Široká 906
Mária Hybenová	Široká 908
Emília Stančeková	Vyšná 590
Petronela Šeďová	Krátka 296
Žofia Závadská	Vyšná 557

80. narodeniny oslavovali

Rudolf Foltín	Železničná 235
Katarína Ilavská	Urbárska 95
Ján Ilavský	Pod Vilingom 310
Mária Sendecká	J. Hálu 256
Anna Zubajová	Múrna 977

75 rokov oslávili

Zuzana Bartková	Š. Rysuľu 354
Jolana Bielená	Hlavná 28
Mária Božoňová	Na Harte 10
Mária Čipková	Podkrivánska 840
Mária Čupková	Urbárska 93
Mária Ilavská	Široká 741
Zuzana Profantová	Podkrivánska 838
Koloman Puška	Múrna 984
Anna Švihrová	Hurbanova 805

Foto: **(ai)**

Upozornenie

Obecný úrad dôrazne upozorňuje majiteľov motorových vozidiel, aby neparkovali svoje vozidlá na miestnych komunikáciách, pretože znemožňujú vykonávať zimnú údržbu ciest.

O čom píšete?

Naši kostolníci

Veľkým požehnaním pre každý cirkevný zbor sú dobrí kostolníci. Veď dobrý kostolník je pravou rukou farára, dušou kostola a jeho okolia. Jeho prácu a prítomnosť vidieť a poznať, či cítiť všade. Aj takýmito slovami by sme mohli charakterizovať našu Zuzku a Petra Rysuľovcov. Mali sme veru šťastie pri výbere – bola to dobrá voľba. Predchádzajúcich kostolníkov – mladých mužov – nahradila zrelá žena, ktorú vo všetkých aktivitách podporuje zručný muž. Krátko po ich nasťahovaní do kostolníckeho bytu rozkvitli okná, schody a okolie farskej budovy rôznymi kvetinami. Aj v kostole sme začali cítiť starostlivú „ženskú ruku". Estetické cítenie a videnie Zuzanky však často dotvárali a dotvárajú šikovné ruky Petra. Akoby šibnutím čarovného prútika sa mnohé pokazené veci, prístroje a stroje po niekoľkoročnej odmlke dali opäť do chodu. V garážach, vo farskej záhrade, ale aj v kostole dostali mnohé veci opäť svoje stále miesto a nepotrebné „haraburdie" sa odobralo do Ekopolisu.

Muž „tisícich remesiel", ako by sme mohli Petra pomenovať, sa prejavil aj pri úpravách obidvoch farských bytov, opravách zatekajúcej strechy na farskej budove a tiež odpadu dažďovej vody. Neprekvapili ho ani vrtochy vežových hodín a zvonov. Nebojí sa elektriny ani motorov všetkých druhov. Ani po výmene okien nestál bokom. Zobral si dovolenku a so svojím kamarátom Ivanom ponaťahovali a zapucovali špalety okolo nových okien, silikónom vytmelili drobné špáry. Ako ho poznáme, určite nezostane bokom ani pri maľovaní kostola. Ochotne vystrieda Zuzku a pomáha službu konajúcim presbyterom pri vchode do kostola. Spoločne ponúkajú Evanjelického posla spod Tatier a starajú sa o duchovný rast návštevníkov služieb Božích, upozorňujú na novinky v kresťanskej literatúre.

Kostol je vždy uprataný, všetky rúcha a liturgické nádoby čisté a podľa agendy vymenené – toto je zásluha kostolníčky Zuzky. Bdie aj nad čistotou obrusov v zborovej sieni a poriadkom po nie vždy uprataných stretnutiach. Často ju vídať v jesenných dňoch s motorovým „fukárom" robiť poriadok so suchým lístím, či v zime tlačiť odhŕňač snehu. Nebojí sa žiadnej roboty. Možno aj preto sa venuje reštaurovaniu starého dobového nábytku a svoje umelecké nadanie dokáže prejaviť aj farbami. Obidvaja kostolníci sú výbornými spevákmi a tanečníkmi, odchovaní na važeckých folklórnych a cirkevných tradíciách. Radosť a veselosť priam žiaria z ich tvárí, takže vôbec nemajú núdzu popri rodine aj o nových priateľov, s ktorými sa radi a ochotne so všetkým podelia. Ďakujeme Pánu Bohu, že nám ich z podtatranského Važca do Martina poslal, a veríme, že im aj Turčianska záhradka a evanjelický zbor v Martine natrvalo prirastie k srdcu.

Daniel Borcovan
Foto: **archív**

Adventný koncert

Adventný koncert, ktorý sa uskutočnil 13. 12. v evanjelickom kostole, mal prívlastok výchovný. Pre žiakov základnej školy spievala tradičné i moderné vianočné piesne z rôznych kútov sveta hosťujúca sólistka Slovenského národného divadla Dr. Karin Lukáčová, ktorú hudobne sprevádzal muzikológ Dr. Igor Berger. „Teologická teória síce hovorí, že Vianoce začínajú 24. decembra a až vtedy sa majú spievať vianočné piesne. Existuje ale aj dávna prax ľudu, ktorý už aj v adventnom období spieval vianočné piesne na radniciach, tržniciach. Je to päťsto – šesťsto ročná tradícia, ktorú dodržujeme a preto si dovoľujeme v advente spievať vianočné piesne," uviedol na úvod koncertu I. Berger.

Koncert bol nielen príjemnou hudobnou prezentáciou, ale aj zdrojom informácií o histórii Vianoc a jednotlivých vianočných piesní. Žiaci sa dozvedeli napríklad aj o pôvode tradície adventných vencov, zdobenia vianočných stromčekov a to, ako sa oslavujú Vianoce v rôznych kultúrach.

Deti sa na chvíľu stali zboristami a spolu s umelcami si zaspievali pieseň kanadského skladateľa Leonarda Cohena Hallelujah a aj vianočnú pieseň piesní Tichá noc.

Text a foto: **(mm)**

Milí čitatelia

Rok 2012 mal byť podľa niektorých svetských zdrojov ďalším „koncom sveta“. Ako to však v súčasnosti vidíme, sa tak chvalabohu nestalo. Z tohto znova vychádza jedno, že beh sveta neurčuje človek, ani nijaké ľudské predpovede. Stále viac sa môžeme utvrdiť v tom, že nie hriešny a egoistický človek riadi a určuje beh sveta a dejín, ale predsa je to len ktosi „nad nami“. Niekto vyšší, múdrejší, a hlavne, pozerajúci z „nadhľadu“. On vie vždy v tom najzlomovejšom čase zasiahnuť a zmeniť deštruktívne ľudské plány, či predpovede. A takto je to, verme, najlepšie. Byť svet totiž len v rukách ľudských, dávno by už neexistoval. Všemohúci Stvoriteľ však vždy nanovo, neraz v skrytosti, či dakedy aj zjavne, dokáže dokonalosť svojho diela. Tým je práve aj neustály beh nášho sveta s jeho nádherami, ktorého súčasťou sme aj my ľudia, ako dôležitá súčasť stvorenia.

Pán Boh vo svojom určenom čase zasahuje pozitívnym spôsobom, a ovplyvňuje tok sveta v dobrom zmysle. Toto si znova, ako aj vždy po minulé roky, pripomenieme práve na Vianoce. Hospodin nenecháva človeka v jeho stálych hriechoch a jeho „príslovečnej“ nepolepšiteľnosti. Znova vychádza v ústrety so svojou láskou k nám, a posiela na svet svoju Božskú pomoc. Ona sa rodí zdanlivo v ústraní, v jednej z mnohých maštaliek v mestečku Betleheme. Skoro nik z ľudí to nevie, ani nemôže vidieť. Takýto bol Boží plán - v skrytosti poslať na svet dokonalého človeka, ktorý vykúpi ľudstvo z hriechov, a prinesie osobný príklad. Veľmi múdro vymyslené. Tak, aby ani tí najmocnejší, alebo najvplyvnejší, toto dielo nevedeli zastaviť. Vďaka Bohu!

Vianočný príhovor

Na prelome letopočtov, keď sa naplnil správny čas, sa stala mocná udalosť, že prichádza na svet niekto s veľkým „N“. Ako to spievame v jednej našej vianočnej piesni: „Narodil sa Kristus Pán, radujme sa!“ Tento príchod Syna Božieho zmenil všetko. Dovtedajší svet už nikdy neostal rovnakým. Od onoho času, napríklad, už nepovstala žiadna celosvetová ríša. Ako to predpovedal aj biblický prorok Daniel: „Ale za čias tých kráľov Boh nebies nastolí večné kráľovstvo, ktoré nezahynie, a to kráľovstvo neprejde na iný národ. Ono rozdrví a zničí všetky tie kráľovstvá a bude trvať naveky;“ (Daniel 2, 44).

Biblia je neprekonaná kniha, daná svätým Bohom, a vidno to aj z toho, že sa na 100% napĺňajú všetky jej predpovede. Príchod Spasiteľa bol mnohokrát predpovedaný, a do poslednej bodky sa splnil. Túto skutočnosť nanovo spolu oslávime s celým svetom aj na tieto Vianoce. Pripomenieme si veľkosť svätých zasľúbení, ale najmä nekonečnú Božiu lásku k človeku.

A tak ešte na záver: prajem vám všetkým prežiť aj tohto roku posolstvo sviatkov v plnosti. Nech sa nám stanú vianočné sviatky tým, čím byť majú: SVIATKAMI RADOSTI, NÁDEJE, LÁSKY A SPOKOJNOSTI.

Boh tak miloval tento svet, že poslal svojho jednorodeného Syna, aby každý veriaci v Neho nezhynul, ale mal večný život. (Ján 3, 16)

Nech svorne zaznieva z našich úst i v srdciach to známe: Sláva na výsostiach Bohu, a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle! **Jaroslav Otepka**
ev. a. v. farár

Pravé Vianoce

Keď Tichá noc zaznie sladko,
sviečočky sa rozhoria,
privítame Jezuliatko,
srdcia sa nám otvoria.
Nech aj u vás sa rozbúši
každé srdce blažené,
rozleje sa radosť v duši,
starosti čo zaženie.

Takto a podobne si prajeme radosť z narodenia Pána počas najmilších sviatkov roka. Je to kresťanské podanie radosti a dobroty. Zo slov, ktoré vychádzajú z úprimnej a vďačnej ľudskej duše, je cítiť lásku k Bohu i svetu. Dobre prežitá príprava a aj samotné vianočné dni zanechajú v človeku dôležité posolstvo, ktoré ho má sprevádzať celý život – prišiel Spasiteľ, zachránil ma pre večný život. A to je predsa najvyššia hodnota.

Ako sme však denne atakovaní spoločnosťou, v ktorej žijeme, vnímame, že sa vytráca pravý kresťanský duch adventu aj vianočných sviatkov. Dovolili sme, aby kultúru usmerňoval obchod a túžba po zisku. Namiesto našich tradícií, na ktoré už zabúdame, slepo prijímame cudziu, pohanskú povahu vianočného obdobia. Namiesto zachovania našich zmysluplných ľudových kresťanských zvykov preberáme prázdnotu sveta odlúčeného od Boha. Ak sa nad tým nezamyslíme, čo nám z Vianoc ostane?

Skúsme sa preto pozastaviť. Prestaňme sa ponáhľať, už bolo dosť zháňania sa za materiálnymi potrebami. Sú Vianoce len o darčekoch alebo im dal Kristus úplne iný, hlbší význam? Prečo škôlkari viac poznajú Santu ako malé Božské dieťa? Mladým ľuďom má ísť iba o relax, dobrú lyžovačku, prípadne silvestrovskú zábavu?

Plytkosť, ľahostajnosť a konzum v nás samých nám ukradli pravé Vianoce. Stačí mať plné brucho a pár vecí okolo seba, aby človek zabudol na duchovné prežitie týchto vzácnych dní. Skúsme to inak. Nech si každý z nás uvedomí, že je na nás, ako Vianoce prežijeme. Nech nám nikto nediktuje, ako by to malo dnes byť. Spoločenstvo v rodine nech je spojené modlitbou a koledami pri jasličkách. Neváhajme zájsť za ľudovou kultúrou a vychutnajme si sviatky našich mám a otcov. Urobme dobré skutky tým, na ktorých sme zabudli. Darujme ľudskosť chorým a trpiacim, potešujme sa navzájom. Stretnime sa v našich chrámoch na bohoslužbách, kde spolu prijmeme a zároveň poďakujeme za dar narodenia Krista, dávajúceho zmysel všetkému, čím žijeme. To, čo získame, sa nedá kúpiť ani vyhrať, nedá sa to zažiť v spoločnosti bez Boha. Každý je však slobodný a zvolí si svoje Vianoce. Všetkým želám, aby ste prežili tie pravé. **Cyril Hamrák,**
správca katolíckej farnosti

SLUŽBY BOŽIE V EV. A. V. KOSTOLE POČAS SVIATKOV

15. 12. 2013	3. Adventná nedeľa	10.00 h (hlavné S. B.), 14.00 h (nešporné S. B.)
17. 12. 2013	Adventná večiereň	17.00 h
19. 12. 2013	posledná adventná	17.00 h
22. 12. 2013	4. Adventná nedeľa	10.00, 14.00 h
24. 12. 2013	Štedrý večer	17.00 h
25. 12. 2013	1. Sviatok vianočný	10.00 h
26. 12. 2013	2. Sviatok vianočný	10.00 h
29. 12. 2013	Nedeľa po Vianociach	10.00, 14.00 h
31. 12. 2013	Silvester, ukončenie občianskeho roka	17.00 h
1. 1. 2014	Nový rok, v mene Božom	10.00 h
5. 1. 2014	Nedeľa po Vianociach	10.00, 14.00 h
6. 1. 2014	Zjavenie Krista Pána	10.00 h

ROZPIS SV. OMŠÍ V RÍMSKOKATOLÍCKOM KOSTOLE POČAS VIANOČNÝCH SVIATKOV

24. 12. 2013 (utorok)	Štedrý deň	ranná o 8.00 hod a polnočná o 24.00 h
25. 12. 2013 (streda)	Narodenie Pána	o 10.00 h
26. 12. 2013 (štvrtok)	Sv. Štefana	o 10.00 h
29. 12. 2013 (nedeľa)	Prvá nedeľa po narodení Pána - Sv. rodiny	o 10.00 h
1. 1. 2014 (streda)	Slávnosť Panny Márie Bohorodičky	o 10.00 h
5. 1. 2014 (nedeľa)	Druhá nedeľa po narodení Pána	o 10.00 h
6. 1. 2014 (pondelok)	Zjavenie Pána, odpustová slávnosť farnosti	o 10.00 h

Najkrajšia záhradka

Členovia Miestneho spolku Slovenského červeného kríža (MS SČK) aj v tomto roku hľadali najkrajšiu záhradku v dedine. Tentokrát sa do „finále" prebojovalo šesť záhradiek, ktoré upútali svojou krásou a nápaditosťou. Absolútnou víťazkou sa nakoniec stala Mirka Michalíčková (na fotke druhá sprava). Ocenené boli aj (na fotke zľava) Jarmila Zubajová, Viera Bielená, Mária Cholvádová, Mária Nemtušiaková a Zdena Mlynarčíková. Všetky dámy si z príjemného posedenia s členmi MS SČK odniesli nielen príjemný pocit za pochvalu svojej usilovnej práce od predsedníčky MS SČK Anny Lučanskej a starostu obce, ale aj príznačné darčeky v podobe kvetín. Ceny do súťaže venovalo Poľnohospodárske družstvo Važec a Anna Lukáčová.

(mm)

Foto: **mm**

Kultúrny rok Janka Silana

V nedeľu 24. 11. 2013 si veriaci Rímskokatolíckej farnosti vo Važci na spomienkovej sv. omši pripomenuli 99. výročie narodenia vzácneho človeka, kňaza a básnika, Janka Silana. Vo Važci prežil podstatnú časť svojho kňazského a básnického života, necelých 35 rokov. Na budúci rok 24. 11. 2014 si pripomenieme 100. výročie narodenia Janka Silana. Toto vzácne jubileum chceme osláviť, preto sme už teraz nastávajúci rok 2014 vyhlásili za kultúrny rok Janka Silana v našej farnosti. Súčasne si pripomenieme aj 30. výročie jeho smrti a to 16. 5. 2014. Pre tieto výročia sa v nedeľu 24. 11. 2013 stretla na katolíckej fare vo Važci pracovná skupina, ktorá bude organizovať oslavné podujatia vo Važci. Uvažuje sa o spolupráci s Katolíckou univerzitou v Ružomberku aj s Teologickým inštitútom v Spišskej Kapitule. Je na čase, aby Janko Silan, ktorý bol za minulého režimu násilne utláčaný, konečne naplno prehovoril. Vyzývame preto všetkých priaznivcov Janka Silana a jeho poézie, pridajte sa aj vy a organizujte vo svojom prostredí podujatia, na ktorých zaznie jeho poézia. Janko Silan, ako jeden z najvýznamnejších predstaviteľov Katolíckej moderny si to určite zaslúži.

Ing. Ján Goč

Tanečné úspechy doma i v zahraničí

Netancuje síce folklór, ako by si asi väčšina z nás v spojitosti s Važcom pomyslela, ale zato v modernom tanci patrí nielen medzi slovenskú, ale dá sa povedať, že i európsku špičku. O Denise Šeďovej a jej vzťahu k tancu sme už v obecných novinách písali (č. 3/2010). Na konte má už rôzne rôzne tituly z domácich i svetových súťaží. Nedávno si na konto pripísala ďalšie príjemné umiestnenia.

V októbri sa zúčastnila Majstrovstiev Európy v Ruskom Petrohrade, kde sa celkovo stretlo okolo tisícky tanečníkov z 15 krajín Európy. Denisa súťažila v sólovej kategórii, kde bolo spolu 23 tanečníkov. Podarilo sa jej dostať do finále medzi 6 najlepších a nakoniec skončila piata. „Do finále som postúpila spolu s dvomi Slovinkami, Poľkou, Ruskou a Chorvátkou. Tanec sa volal „Days of our lives“ (Dni našich životov) a bol technicky aj výrazovo náročný. Choreografiu mi robila moja kamarátka Miroslava Iľanovská,“ doplnila Denisa.

S Miroslavou spoločne tancovali aj v kategórii duo: „Celkový počet v duách bol dosť nízky, bolo nás iba 13 z desiatich krajín. Postúpili sme do finále medzi šesť najlepších a skončili sme na štvrtom mieste. Medaila nás minula len o chlp, čo nás dosť mrzelo, no bol to úžasný zážitok. V Petrohrade sme boli päť dní a celý sme ho prešli pešo. Dúfam, že sa tam ešte vrátim.“

Koncom novembra stihla Denisa reprezentovať seba i Slovensko na Majstrovstvách sveta v nemeckom meste Riesa. O prestížne tituly bojovali tanečníci z 50 štátov sveta (napr. USA, Kanada, Gibraltár, Bielorusko, Nórsko, Azerbajdžan...). S choreografiou dua obsadila Denisa s kamarátkou siedme miesto (z 20) a so sólom sa jej podarilo v silnej konkurencii vybojovať 12. priečku (z 57 tanečníčok). **(mm)**

Foto: **archív D. Šeďovej**

VÝBEROVÉ KONANIE

Obec Východná vyhlásila
výberové konanie na obsadenie funkcie

riaditeľa Materskej školy vo Východnej.

Prihlášku do výberového konania spolu s požadovanými dokladmi je potrebné doručiť poštou, alebo osobne najneskôr **do 8. januára 2014 do 8.00 hod.** na adresu zriaďovateľa: **Obec Východná, Obecný úrad, 032 32 Východná 616.**

Ďalšie informácie získate na čísle **044/529 52 50** alebo e-maili: **ocu.vychodna@stonline.sk.**

Podrobné kritéria a požiadavky na uchádzača a zoznam požadovaných dokladov nájdete aj na stránke www.vychodna.net.

Nové ihrisko

Multifunkčné ihrisko v areáli základnej školy je dokončené. Ako pre obecné noviny uviedol predseda športového klubu Peter Jacko, využívať by sa mohlo už počas tejto zimnej sezóny. Členovia klubu a nadšenci športu plánujú v prípade priaznivého počasia pripraviť na povrchu ihriska ľadovú plochu na hokej či korčuľovanie.

Dane neporastú

V budúcom roku nečaká obyvateľov obce v oblasti miestnych daní a poplatkov žiadne zdražovanie. Všetky sadzby zostávajú rovnaké ako tohto roku (daň z nehnuteľností, za komunálny odpad, poplatky za psa, užívanie verejného priestranstva, predajné automaty a nevýherné hracie prístroje, ubytovanie). Najbližšie prípadné zmeny v daniach a poplatkoch by sa mohli uskutočniť až s účinnosťou od 1. 1. 2015.

Vianočná tržnica sa rozrastá

Tretí ročník vianočnej tržnice, ktorý organizovala obec v spolupráci s COOP Jednotou Važec, sa konal 7. decembra. Pôvodne plánované miesto na Námestí slobody bolo kvôli veľmi nepriaznivému počasiu zamenené za kinosálu.

Okrem už tradičnej ponuky vianočných dekorácií z dielní detí zo školy a škôlky sa tohto roku pridalo aj viacero obyvateľov obce, ktorí svojimi šikovnými rukami dokážu vytvárať krásne, originálne a netradičné dielka. A tak mohli návštevníci akcie obdivovať nielen medovníčky Moniky Šeďovej, bižutériu Zuzky Profantovej, či dekorácie Zuzky Ilavskej, ktoré už mali premiéru za sebou vlani, ale pridala sa aj šikovná trojica – Evka Čupková, Ľubka Halková a Anna Halahijová s rôznorodými dekoráciami, Andrea Hybenová s nostalgickými predmetmi zdobenými technikou decupage a Anna Košová s pestrými venčekmi, či svietnikmi.

V sprievodnom programe sa o príjemnú atmosféru a dobrú náladu postarali deti zo súboru Podkrivánček, škôlkari, FZ Stráne, tanečníčky z aerobiku a zlatým klincom programu bolo vianočne ladené vystúpenie vokálnej skupiny Free Voices z Prešova. Podľa našich zistení boli spokojní účinkujúci i návštevníci. O svoje dojmy sa s nami podelili Dominika Profantová a Martina Ilavská: „Program bol úžasný, hlavne škôlkari boli geniálni a na naše pomery bola táto akcia veľmi dobre zorganizovaná. Škoda, že to nebolo vonku, malo by to ešte lepšiu atmosféru, ale počasie neovplyvníme.“ **(mm)**

Foto: **mm, mb**

Tiché rozhovory s drevom

Jednou z aktuálnych výstav v Podtatranskom múzeu v Poprade je prvá výstava ucelenej zbierky rezbára Milana Bocku Tiché rozhovory s drevom. S kamerou i fotoaparátom sme sa vybrali na vernisáž, aby sme zdokumentovali tvorbu nadaného rezbára.

Milan Bocko je rodákom z Važca (už 30 rokov žijúci v Poprade) a jeho vzťah k podtatranskej obci sa premietol do celej jeho umeleckej tvorby. Rodný kraj mu prirástol k srdcu a stal sa inšpiráciou pri tvorbe plastík a reliéfov, ktoré odrážajú život Važťanov, ich zvyky a folklór. Jeho veľkým vzorom pre spracovanie važeckej tematiky sa stal maliar Jan Hála. „Poznal som život vo Važci v každej oblasti a to sa snažím zvýrazniť v dreve, aby bola po mne nejaká spomienka, a aby mladí vedeli, ako sa žilo kedysi," uvažuje rezbár.

Milan Bocko sa umeleckej tvorbe venuje už od detských čias. V mladosti navštevoval strednú priemyselnú školu strojársku a po jej ukončení pracoval v Maytexe v L. Mikuláši ako nastavovač tkacích strojov. Počas tohto obdobia sa venoval výrobe svietnikov v kombinácii kovu s meďou alebo mosadzou, neskôr prešiel na výrobu obrazov vypaľovaním. Keď sa oženil, presťahoval sa do Popradu a zamestnal sa v Tatrasvite na úseku opráv pletacích automatov. Neskôr pracoval ako vrchný majster, vedúci hospodárskeho strediska.

Popri svojich pracovných povinnostiach sa venoval aj tvorivej činnosti a začal pracovať s kožou – vyrábal opasky, krpce, pracky, zvonce, valašky z mosadze, bronzu a nerezu. Jeho hlavnou činnosťou však bola výroba drevených plastík a reliéfov, zhotovil aj sedem plastík v životnej a nadživotnej veľkosti. Po rozpade Tatrasvitu začal Milan Bocko pracovať na gymnáziu v Poprade.

Pokračoval v umeleckej činnosti a svoju výrobu rozšíril o zhotovovanie fujár, píšťal a pískajúcich palíc. V zimných mesiacoch sa venoval aj olejomaľbe. Jednotlivé práce Milana Bocku zaznamenali úspechy na mnohých súťažiach amatérskych umelcov, na ktorých získal desiatky ocenení. Najviac si váži ocenenia Národného osvetového centra v rámci súťaže Výtvarné spektrum, ktoré v kategórii insitných umelcov vyhral celkom štyrikrát. Jeho diela boli vystavované v rodnom Važci, Bratislave, Česku, Poľsku i Holandsku.

Na výstave v Podtatranskom múzeu môžu návštevníci obdivovať viacero raritných kúskov. Pozoruhodná je séria plastík, ktorá opisuje výrobu plátna vo Važci a je jediná tohto druhu u nás. „Náučný" charakter má aj séria 12 reliéfov Važecký rok, ktoré predstavujú pracovné a spoločenské udalosti odohrávajúce sa na dedine počas celého roka. Pozornosť pútajú fujary a pískajúce palice a medzi nimi jeden exemplár, aký zrejme nikde inde na svete nenájdete – fujara s reliéfnou výzdobou v podobe piatich Važťanov. Neprehliadnuteľné sú i štyri betlehemy s važeckými postavami (jeden v kokosovom orechu, jeden pod hubou rastúcou na kmeni stromu), ako aj obrí čŕpák z jediného kusu dreva. „Čŕpák má objem 7,6 litra a vyrobil som ho z važeckej lipy z cintorína," dodal autor, ktorý medzi svojimi výtvormi nemá obľúbený kúsok. Rovnako si váži všetky, čo mu prešli cez ruky... **(red)**

Foto: **mm**

Z obecných zastupiteľstiev

4. 12. 2013

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje:

• Návrh č. 9 na zmenu rozpočtu obce za rok 2013.

• Zmenu rozpočtu č. 1 za obecný podnik za rok 2013.

• Návrh dodatku k prevádzkovému poriadku pohrebiska.

• Zásady odmeňovania poslancov.

• Zloženie inventarizačných komisií pre inventarizáciu majetku obce a príspevkových a rozpočtových organizácií obce (ZŠ s MŠ, obecný podnik).

• Odpredaj časti obecných pozemkov s celkovou výmerou 51 m^2 pre Liptovskú vodárenskú spoločnosť za cenu 4,98 €/m^2 z dôvodu hodného osobitného zreteľa. Osobitný zreteľ spočíva v majetkoprávnom vysporiadaní pozemkov, na ktorých sú postavené prečerpávacie stanice k ČOV v obci.

• Prenájom časti obecných parciel s celkovou výmerou 403 m^2 pre firmu X-Megatona Svit na dobu 10 rokov. Osobitný zreteľ spočíva v zabezpečení príjazdu a parkoviska pre vozidlá záchrannej a pohrebnej služby pre klientov Domova sociálnych služieb. Cena za prenájom určená v zmysle zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce je 0,05 €/m^2/rok.

• Dve žiadosti o pridelenie nájomného obecného bytu do 30. 6. 2014.

• Žiadosť Michala Staníka Važec 943 o predĺženie nájomnej zmluvy na priestory v suteréne MKS do 31. 12. 2014.

• Žiadosť spoločnosti MTCI.Net Igor Cibuľa, Východná, o predĺženie nájomnej zmluvy na umiestnenie zariadenia na šírenie internetového signálu do 31. 12. 2014.

• Žiadosť firmy TOPAS Ružomberok o predĺženie nájomnej zmluvy na pozemok pod novinovým stánkom do 31. 12. 2014.

• Žiadosť Zuzany Levockej, Važec 108, o predĺženie nájomnej zmluvy na priestory v budove obecného úradu na predaj výrobkov ORIFLAME do 31. 12. 2014.

OZ neschvaľuje

• Žiadosť občianskeho združenia JEKH DROM, Hurbanova 816 Važec o poskytnutie priestorov v MKS za účelom poskytovania sociálnych služieb pre občanov obce Važec.

• Žiadosť o pridelenie obecného nájomného bytu z dôvodu nesplnenia podmienok žiadateľa v oblasti jeho príjmov.

• Žiadosť o odkúpenie časti obecného pozemku. *Stavebná komisia neodporučila žiadosť schváliť, pretože by sa zhoršili priestorové pomery pre vjazd mechanizmov na údržbu toku Váhu, resp. hasičského vozidla v prípade potreby.*

OZ berie na vedomie

• Záverečnú správu k ukončeniu projektu „Zlepšenie životnej situácie rómskej komunity" - III. etapa.

Správu podala terénna sociálna pracovníčka Mgr. Martina Šeďová a asistentka Daniela Šeďová. V správe bolo podrobne zhrnuté obdobie od 1. 1. 2012 do 30. 11. 2013. M. Šeďová v správe uviedla, že aktivity terénnych sociálnych pracovníkov boli zamerané na oblasti zvýšenia kvality života, oblasti zdravia, oblasť zamestnanosti a oblasť integrácie. Klientom bolo poskytované sociálne poradenstvo, usmerňovanie, sprevádzanie a motivácia k prevzatiu aktívnej a osobnej zodpovednosti za vyriešenie problémov. K 30. 11. 2013 bolo počas projektu zapojených do práce terénnych sociálnych pracovníkov celkom 353 klientov, z toho 184 žien a 169 mužov. Sociálne poradenstvo bolo poskytované 216 klientom z marginalizovanej rómskej komunity a 137 klientom integrovaným v obci Važec, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii. Ďalej uviedla, že v čase trvania projektu bola nadviazaná spolupráca aj s mnohými inštitúciami, školami, úradmi. Počas činnosti TSP sa vyriešilo niekoľko krízových situácií, aby sa znížilo riziko ohrozenia ľudských životov. Vykonávali sa šetrenia v domácnosti rodín maloletých detí, ktoré boli vedené na ÚPSVaR. Okrem poskytovania poradenstva, riešenia krízových situácií, výkonu osobitného príjemcu boli organizované aj stretnutia s obyvateľmi marginalizovanej rómskej komunity a taktiež boli vyvíjané aktivity zamerané na organizovanie burzy šatstva, preventívnych prednášok, pracovné stretnutia so splnomocnencom vlády, zapájanie sa do rôznych projektov a ďalšie. Na záver terénne sociálne pracovníčky svoju prácu zhrnuli s tým, že ide o dlhodobý proces, chce to veľa práce a námahy a aj napriek mnohým neúspechom je tento druh sociálnej práce potrebný.

Na zastupiteľstve bola prítomná aj splnomocnenkyňa vlády v oblasti rómskej problematiky zo Spišskej Novej Vsi Ing. Kvetoslava Kucharovičová, ktorá oboznámila poslancov s možnosťou zapojiť sa do nových národných projektov, ktoré budú vyhlásené v roku 2014 so 100% účasťou štátu bez potreby finančnej spoluúčasti obce.

• Poďakovanie Denisy Šeďovej za poskytnutý sponzorský príspevok.

• Rozpočtové opatrenie č. 8 na presun rozpočtových prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu.

• Návrh VZN o tvorbe a použití fondu prevádzky, údržby a opráv nájomných bytov vo vlastníctve obce.

• Návrh VZN o podmienkach poskytovania dotácií z rozpočtu obce.

• Návrh finančného rozpočtu obce na roky 2014 – 2016.

• Návrh rozpočtu ZŠ s MŠ na rok 2014.

• Návrh finančného rozpočtu obecného podniku na roky 2014 – 2016.

• Návrh Ing. Martiny Šeďovej, Važec 507, na zmenu v spôsobe platby za komunálny odpad (nepoužívať systém platby zohľadňujúci počet osôb v domácnosti, ale množstvo vyprodukovaného odpadu). Zástupca starostu uviedol, že poplatok bol vypočítaný v súlade so zákonom o miestnych daniach a poplatkoch a jeho výška sa vypočítava na základe vynaložených nákladov za vývoz a uskladnenie odpadu.

• Pripomienku poslanca Daniela Šeďu, aby starosta obce vypracoval správu a dôvody nesplnenia investičných akcií v roku 2013.

• Pripomienku poslanca Rastislava Ilavského vymeniť a zlepšiť funkčnosť bezpečnostných kamier pri autobusovej zastávke a na Námestí slobody.

OZ ukladá

• Obecnému úradu do konca roka zabezpečiť merač spotreby plynu do školskej jedálne.

Aj vy môžete prispieť do Važeckých novín. Radi privítame vaše tipy a námety.

0904 653 071

vazeckenoviny@gmail.com

alebo využite schránku na obecnom úrade.

CESTOVNÝ PORIADOK

Smer: Západ **VAŽEC** **Smer: Východ**

AUTOBUSY - Železničný nadjazd	
6:10 h V. Krtíš (RBK) (po)	5:02 h Svit (pracovné dni)
6:19 h Nitra (Čertovica)	5:23 h Štrba (so, ne, sv.)
6:46 h Nitra (RBK) (pracovné dni)	12:00 h Svidník
8:05 h Námestovo (ne)	15:55 h Kežmarok (po - so)
10:33 h Bratislava (MT)	16:08 h Prešov (ne)
13:35 h Nitra (Čertovica) (po - pia, ne)	16:20 h Prešov (po - pia)
17:06 h Martin (RBK) (pracovné dni)	16:49 h Kežmarok (ne)
	18:00 h Ždiar (pracovné dni)

AUTOBUSY - Trhovisko	
5:10 h L. Hrádok (pracovné dni)	
5:30 h L. Mikuláš (pracovné dni)	
7:20 h L. Mikuláš (so, ne, sviatok)	
8:00 h L. Mikuláš (pracovné dni)	
8:39 h L. Mikuláš (pracovné dni)	
9:15 h L. Mikuláš (pracovné dni)	
9:49 h L. Mikuláš (so, ne, sviatky)	
10:25 h L. Mikuláš (pracovné dni)	
11:55 h L. Mikuláš (pracovné dni)	11:12 h Poprad (pracovné dni)
12:35 h L. Mikuláš (pracovné dni)	12:44 h Poprad (so, ne, sviatok)
12:45 h L. Mikuláš (so, ne, sviatok)	18:21 h Poprad
14:07 h L. Hrádok (pracovné dni)	
14:55 h L. Mikuláš (pracovné dni)	
16:25 h L. Mikuláš (pracovné dni)	
16:35 h L. Mikuláš	
20:07 h Východná (so, ne, sviatok)	
20:20 h Východná (pracovné dni)	

VLAKY	
4:32 h Žilina (so)	4:47 h Košice (pracovné dni)
4:53 h Žilina (pracovné dni)	4:47 h Poprad (so)
5:54 h Žilina	5:47 h Košice
6:54 h L. Mikuláš (pracovné dni)	6:47 h Poprad (pracovné dni)
13:56 h Žilina (pracovné dni)	12:47 h Košice (pracovné dni)
15:12 h Žilina	14:03 h Košice (pracovné dni)
17:12 h Žilina (pracovné dni)	14:47 h Poprad (so, ne, sviatok)
19:12 h Vrútky	15:39 h Košice (pracovné dni)
20:23 h RBK (pracovné dni)	16:47 h Košice (pracovné dni)
23:12 h L. Mikuláš (prac. dni, so)	19:04 h Poprad
	22:55 h Poprad (prac. dni, so)

Údaje získané z www.cp.sk, odporúčame preveriť si premávku uvedených spojov!
Pri spojoch sú uvedené len základné obmedzenia, bližšie obmedzenia si je potrebné preveriť!

Výsledky volieb

V sobotu 9. novembra si cestu k volebným urnám vo voľbách do VÚC našlo 86 občanov Važca z celkového počtu 1 867 zapísaných voličov (4,6% účasť). Spomedzi piatich kandidátov na župana získal u nás najviac hlasov Juraj Blanár (54), štrnásť hlasov získal Igor Ryban. Sedem ľudí odovzdalo svoj hlas Miroslavovi Mikolášikovi, rovnako sedem ľudí volilo Ivana Pavliska. Juraja Pavloviča nevolil nikto. V okrese Liptovský Mikuláš sa o hlasy občanov uchádzalo spolu 28 kandidátov na poslancov, z ktorých si obyvatelia zvolili dokopy **6 poslancov** – Ladislav Andreánsky (3 320 hlasov), Ján Blcháč (5 001), Marián Vojtík (3 537), Jozef Repaský (2 637), Alexander Slafkovský (3251), Branislav Tréger (4 862).

Z poslaneckých kandidátov občania Važca preferovali „svojho" kandidáta Miroslava Ilavského, ktorý získal 44 hlasov. Važťania odovzdali hlas aj ďalším poslaneckým kandidátom: J. Blcháč (39), L. Andreánsky (30), M. Nemec (25), J. Galvánek (20), R. Urbanovič (20), M. Vojtík (20), A. Slafkovský (15), B. Tréger (15), E. Gemzický (13), J. Repaský (12), D. Vinčur (11), D. Krčmárek (10), P. Majdek (9), V. Mesárošová (9), M. Ďurica (8), M. Adámková (7), L. Sedlák (7), M. Trnovský (7), V. Gejdoš (6), R. Adamčák (5), Ľ. Urbanovský (5), A. Albert (4), J. Júda (3), M. Likavčan (3), B. Valo (2).

(red)

Zmeny v športovom klube

Asi 30 členov športového klubu Kriváň sa stretlo 9. novembra na schôdzi, na ktorej prejednávali ďalšie fungovanie športového klubu a zvolili aj nové vedenie. „Kormidlo" po doterajšej predsedníčke Petre Lúčanskej preberá Peter Jacko, za podpredsedu bol zvolený Milan Bartko a o ekonomické záležitosti sa postará Iveta Pleváková. Momentálne v rámci športového klubu funguje päť oddielov – futbal, florbal, volejbal, nohejbal a aerobik. Nový predseda verí, že už v budúcom roku sa podarí zmobilizovať futbalové družstvo a prihlásiť sa i do okresnej súťaže. Športovci chcú taktiež obnoviť tradíciu organizovania športových hier v obci. **(mm)**

❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖ KRÁTKO ZO ŠKÔL ❖

Od začiatku školského roka sa v škole už naplno rozkrútil kolotoč povinností pre žiakov i učiteľov. Klasické učenie i škôlkarske aktivity aj v tomto roku dopĺňajú záujmové krúžky. V škole fungujú krúžky športové (futbal, florbal, bedminton, aerobik, loptové hry, strelecký, turistický), vzdelávacie (angličtina, ruština, počítače, slovenčina, ochrana prírody) i tvorivé a umelecké (Podkrivánček, šikovníci, tvorivý). Škôlkari chodia na počítačový, výtvarný, aerobik, či literárno-dramatický krúžok.

❶ *V škôlke pokračujú aj v aktivitách zameraných na rozvoj enviromentálnych vedomostí (besedy o prírode a zvieratách, náučný koncert o odpadoch, kŕmenie zvieratok v lese...). Aj školáci sa zapájajú do rôznych projektov (záložka do knihy, Svetový deň mlieka, zdravá výživa) a súťaží (jazykové olympiády, Pytagoriáda, technická olympiáda) a sledujú divadelné a kultúrne predstavenia. V tomto roku sa škola a škôlka zapojili aj do projektu detskej organizácie Fénix, ktorá pod záštitou ministerstva školstva organizuje a podporuje rôzne voľnočasové aktivity. Jednou z aktivít zameraných na spoznávanie nových technológií a zároveň kultúry správania sa na verejnosti bude napríklad návšteva 3D kina. Jednou z už uskutočnených aktivít cez projekt Fénix bola návšteva našich žiakov v škole v Lučivnej na akcii Zdobenie perníkov (3. 12.). O týždeň zase prišli žiaci z Lučivnej k nám na burzu výrobkov z tvorivých dielní.*

❷ Výrobky s vianočnou tematikou z papiera, prírodných materiálov, cestovín či textilu vyrábali žiaci v škole i škôlke aj s pomocou rodičov a zapojili sa s nimi aj do vianočnej tržnice v obci.

❸ *Začiatok decembra sa pre okolité školy spája aj so súťažou v pečení a zdobení medovníčkov „Voňavé Vianoce", ktorú už niekoľko rokov organizujú v Hybiach. Tento ročník (5. 12.) mal podtitul „Náš – Váš Mikuláš". Deviatačky Vladimíra Chovanová a Aneta Dravecká sa so zadanou témou popasovali veľmi dobre a v súťaži obsadili krásne tretie miesto z dvanástich zúčastnených družstiev. Na súťaž sa pripravovali pod vedením učiteľky Miroslavy Juhásovej a s pomocou skúsenej medovnikárky Moniky Šeďovej.*

❹ Zaujímavú exkurziu absolvovali žiaci druhého stupňa v októbri, keď navštívili interaktívnu výstavu Cesta ocele v Košiciach. Okrem toho, že si na tejto výstave rozšírili vedomosti z fyziky, vyskúšali si ochranné odevy používané vo fabrikách, pracovali s magnetickým žeriavom, či merali elektrinu, bližšie spoznali aj Košice ako súčasné európske hlavné mesto kultúry a navštívili Dóm sv. Alžbety aj expozíciu voskových figurín.

Začiatkom decembra sa v škole uskutočnila pracovná porada pre riaditeľky a zástupkyne materských škôl pod názvom „Zima klope na dvere" organizovaná Okresným úradom v Žiline, odborom školstva. Hosťujúce pani učiteľky si prezreli priestory materskej školy a deti z každej triedy vystúpili s krátkym programom. Potom sa presunuli na poradu do priestorov školy, kde mali pripravené aj občerstvenie a malý darček. **(mm)**

Foto: **archív ZŠ**

Foto: **mb, archív**

Samozrejmou súčasťou predvianočného obdobia v škole je príchod Mikuláša *(foto hore),* ktorý porozdáva sladkosti žiakom v škole a donesie aj balíčky a hračky pre deti v škôlke, ale nezabudne ani na učiteľov, kuchárky a zaskočí i do ambulancie detskej lekárky. V tomto roku boli asi važecké deti poslušné, lebo dobrý deduško v červenom plášti so svojimi anjelmi zavítal aj do kinosály, aby rozdal plné vrece balíčkov. Akciu v spolupráci s obcou a rodičovským združením zorganizoval Miestny spolok SČK, ktorý pre deti zabezpečil aj vystúpenie bábkového divadla Ofina z Ružomberka s rozprávkou o perníkovej chalúpke *(vľavo).* Nechýbala dobrá nálada ani občerstvenie a tiež sľub, že o rok k nám Mikuláš zavíta znova. **(mm)**

Betlehemská hviezda

Každoročne pred Vianocami pripravuje DFS Cindruška s podporou ministerstva kultúry nový program a prizýva si na pomoc aj „dospelácky“ súbor. Tohto roku pozvánku dostali Stráne. „Našim cieľom je, aby sa deti naučili od dospelých folkloristov niečo nové, aby videli, kam smeruje ich snaženie a že aj v dospelosti sa môžu venovať ľudovému spevu a tancu. Pestujú si vzťah k folklóru a zmysluplnému vyplneniu voľného času,“ povedala umelecká vedúca DFS Cindruška a autorka programu Elena Jurenová.

Ústrednou líniou tohtoročného programu bola oslava ľudskej práce, vďaka ktorej sa plody zeme dostávajú až na štedrovečerný stôl. Prezentácia važeckých zvykov od dožiniek, cez priadky až po koledovanie bola doplnená o spracované piesne z Liptovskej Kokavy.

Na javisku sa vystriedalo okolo 80 detí a ďalšie dve desiatky dospelých účinkujúcich. Horšie to už bolo v hľadisku, kde bolo vidieť viacej cudzích tvárí, než domácich divákov. „Mysleli sme, že príde viac ľudí a je to škoda, pretože ja si myslím, že skupina Stráne pracuje veľmi dobre a dôstojne reprezentuje Važec, na čo by mohli byť Važťania hrdí. Členom skupiny patrí veľká vďaka aj za to, že v ťažkých podmienkach pripravili peknú scénu i krásne kulisy,“ dodala E. Jurenová.

Vystúpenie Cindrušky a FZ Stráne vo Važci bolo premiérové a dvakrát vystúpili aj v Liptovskom Hrádku. **(mm)**

Foto: **mm**

VAŽECKÉ NOVINY - spravodajca obce Važec • *štvrťročník • december 2013 •* ***Vydáva a rozširuje:*** *Obecný úrad, Na Harte 19, 032 61 Važec, IČO: 00 315 842 •* ***Šéfredaktorka:*** *Mgr. Michaela Matejková •* ***Redakčná rada:*** *Adriana Ilavská, Mgr. Jana Lištiaková, Jana Pastuchová • Reg. číslo: EV 2897/09 • ISSN: 1339-1348 •* ***Pre-Press:*** *Mgr. A. Vízner, Podtatranské noviny, Popradské nábrežie 17, 058 01 Poprad •* ***Tlač:*** *Tlačiareň Kežmarok, Priekopa, 060 01 Kežmarok.*